

**Mihaela Sitariu, *Oaza de libertate : Timișoara, 30 octombrie 1956*
Iași, Editura Polirom, 2004, 216 p.**

Oaza de libertate a Mihaelei Sitariu este nu numai o carte de autor, nici exclusiv un exercițiu de memorie colectivă, ci evocarea unui protest studențesc împotriva obedienței și conformismului comportamental generalizat, lipsei de respect pentru cuvânt, cuvântul dat electoratului de omul politic sub anatema mesajului politic.

Cartea de față arată o impresionantă putere de rezistență a unui clase intelectuale, studenții, virtuțile unei solidarități organice fără ipocrizie în disens cu oportunistul venit din mijlocul celor care și-au asumat verticalitatea morală, dar pe o coloană vertebrală putredă ideologic. Poate că mesajul doamnei profesor universitar este retorica realității contemporane împotriva nepotismului, micilor complicități și obedienței universitare generalizate, dar supusă oprobriului public la nivel declarativ. Cartea este dureros de actuală și de reală. Este protestul doamnei profesoare prin vocea acelor tineri fără experiență de viață care au crezut în comunism o viabilă șansă acordată progresului în sensul său real, și nu cel propagandistic? Acest volum arată travaliul dintre retorica discursivă și concretul comportamental, realitatea socială nemijlocită? Este un model al micilor scăpări ale regimului comunist similar evenimentelor din Valea Jiului și celor de la Brașov?

În fond, ce este cartea „doamnei profesoare de la Litere”? Adevărata replică este însuși răspunsul autoarei: o oază de libertate. Compusă din trei „corpuri”, cartea prezintă cronologia evenimentelor petrecute în seara zilei de 30 octombrie 1956, seară în care un imens grup de studenți de la Institutul Pedagogic, Facultatea de Mecanică, Facultatea de Construcții, Facultatea de Chimie Industrială

și Facultatea de Electrotehnică a Politehnicii Timișoara au redactat, susținut și prezentat public un memoriu prin care cereau lichidarea cultului personalității, revendicări salariale și economice, susținerea procesului de învățământ în mod real, eradicarea criteriilor de selecție bazate pe originea socială a candidaților la admiterea în universități, revendicări privind relațiile internaționale la nivel economic și politic și adresate Partidului Muncitoresc Român. O a doua parte a memoriului vizează revendicări privind ariile curriculare încărcate excesiv cu discipline de promovare a limbii și culturii ruse, etică politică și marxist-leninistă. Această dezvoltare cronologică a evenimentelor este susținută de o arhivă de istorie orală realizată de cercetător Mihaela Sitariu, cu actorii importanți ai evenimentelor de atunci, care au avut acces la cuvânt numai sub teroarea anchetelor. „Spațiul construit de interviuri creionează însă și o zonă a intențiilor, a planurilor nerealizate, a tot ceea ce s-a întâmplat și s-a dorit a fi această mișcare” (Sitariu, p. 13). Ultima parte, în anexe, prezintă fotocopiile ale memoriului redactat de studenți, acte oficiale emise de Universitatea Politehnică Timișoara, Institutul de Argronomie și Institutul de Pedagogie, prin care dascălii studenților se decid de studenții lor și de revendicările lor, acte de la anchete desfășurate de Securitate, Tribunalul Militar și corpul de text al reportajelor realizate de Radio Europa Liberă, Radio BBC România și Radio Deutsche Welle cu privire la aceste evenimente, dar și la cele similare din centrele universitare de la Cluj-Napoca, București și Iași, însă mult mai mici ca amploare.

Prețul plătit pentru asemenea lux, o asemenea oază de libertate contextualizată internațional de frământări sociale și politice în Ungaria și alte țări ale blocului comunist, a fost extrem de scump. Au plătit nu numai tinerii studenți, bătuți, umiliți, exmatriculați, segregăți, deportați în Bărăgan și condamnați la un trai umilitor și subuman, care au crezut în cuvânt, ci și familiile acestora, supuse unor presiuni fizice, economice, statutare, dar și psihice și sociale : teama, panica,

frica, delațiunea. Această experiență de viață arată tinerilor studenți funcționalitatea instituțiilor de control social de atunci, dar mai ales complicitatea celorlalte structuri organizaționale, care au transformat întreg centrul universitar Timișoara într-o adevărată instituție totală a panicii, pentru câteva zile.

Oaza de libertate câștigată de mine ca cititor este o mai nuanțată înțelegere a comunismului și nu numai atât.

Corneliu Dragomir

Anne-Marie Codrescu, Denisa-Adriana Oprea,
Communication interculturelle et discours médiatiques
București, Editura Comunicare.ro, 2009, 200 p.

Schimbările determinate de efectele profunde și multiple, unele încă nebănuite, ale revoluției informatice necesită analize complexe asupra comunicării interculturale. În zilele noastre individul este parte integrantă dintr-un ansamblu, precum Uniunea Europeană sau structurile supranaționale ori transnaționale, asociate cu procese de integrare europeană și de globalizare, care pun cu toată acuitatea problema conservării și a protejării culturii proprii, a identității. Comunicarea interculturală se manifestă în contextul unei alerte dezvoltări a tehnologiei informației, al unei circulații intense a persoanelor în spații internaționale.

Există astăzi un interes pronunțat pentru studiul temelor referitoare la interculturalitate, datorită variatelor procese sociale de interacțiune a indivizilor la nivel național și global. În universități de prestigiu și în institute de cercetare se studiază, sistematic și critic, concepte, precum interculturalitate, identitate, alteritate, educație interculturală, minorități, multiculturalism, comunicare și comunicare interculturală, conviețuire interetnică și interculturală, discriminare.

În acest domeniu, dezbaterile nu se opresc la clarificări teoretice; dimpotrivă, se urmărește aplicabilitatea cunoștințelor și de aceea se dezvoltă destul de accentuat latura pedagogică, acceptându-se o pedagogie a comunicării interculturale. În centrul actului educativ aflăm formarea și dezvoltarea de convingeri, atitudini și comportamente privind capacitatea indivizilor de a conviețui cu ceilalți în temeiul înțelegerii interculturale, al cooperării umane și sociale. Se are, de asemenea, în vedere orientarea copiilor și a tinerilor către

cunoașterea și recunoașterea diversității, sociale și culturale, către dobândirea abilităților de comunicare și interacționare cu indivizi și grupuri.

Cu toate acestea, puține sunt lucrările care să abordeze fenomenul interculturalității prin prisma comunicării într-o limbă străină. În acest spațiu se înscrie cartea *Communication interculturelle et discours médiatiques*, de Anne-Marie Codrescu și Denisa-Adriana Oprea. Dintru început trebuie spus că lucrarea abordează o temă de mare actualitate, anume diversitatea raporturilor dintre culturile contemporane. Sunt puse în relief varietatea reprezentărilor culturale, perspectivele contradictorii asupra problemelor contemporane, relația dintre identitatea individuală și alteritate.

Lucrarea este interdisciplinară, prin studiul lingvistic, intercultural și al mass-media, toate din perspectivă sociologică și pedagogică. Noutatea ei constă în dubla analiză interculturală și comunicațională a discursului de presă într-o limbă străină, de pildă limba franceză. Ea propune un dispozitiv didactic în cadrul căruia se combină aportul informativ cu practica comunicării interculturale și mediatice. Are o componentă teoretică – fișele sinteză – și una de curs practic – prin activitățile de înțelegere, exprimare și cunoștințe lingvistice. Cât despre obiective, acestea vizează componente cognitive și funcționale care integrează cunoștințe, abilități și deprinderi profesionale. Obiectivul operațional urmărește dobândirea de competențe lingvistice, profesionale și culturale prin comunicarea mediativă. Obiectivele specifice vizează obținerea de cunoștințe diverse: